

Podklady k bodu č. 3: Další strategie Výboru pro EU RVNNO v oblasti čerpání pomoci ze strukturálních fondů

materiál Odboru řízení a koordinace Národního strategického referenčního rámce (MMR)

NNO JAKO PŘÍJEMCI STRUKTURÁLNÍ POMOCI

Nestátní neziskovou organizací pro potřeby této analýzy rozumíme organizaci, která je vnitřně organizovaná, samosprávná, využívá práce dobrovolníků a případný zisk investuje do svého poslání. V podmínkách českého právního řádu jsou NNO reprezentovány nejčastěji nepodnikatelskými subjekty ve formě:

- ✓ občanských sdružení vyvíjejících činnost podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů;
- ✓ obecně prospěšných společností zřízených podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech;
- ✓ církevních právnických osob zřízených podle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, pokud poskytují zdravotní, kulturní, vzdělávací a sociální služby nebo sociálně právní ochranu dětí;
- ✓ nadací a nadačních fondů zřízených podle zákona č. 227/1997.

Možnosti čerpání pro NNO

V programovém období 2007-2013 je pro NNO otevřena možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů v 19 operačních programech, což implikuje, že NNO nejsou způsobilé pro čerpání v OP D, VAVpI a OP TP:

- ✓ v pěti tematických operačních programech (OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Životní prostředí, OP Podnikání a Inovace a Integrovaný OP);
- ✓ ve všech sedmi regionálních operačních programech;
- ✓ v obou pražských OP, tj. OP PA, OP PK;
- ✓ a také ve všech pěti operačních programech přeshraniční spolupráce, které však nejsou v této kapitole dále analyzovány.

Stav čerpání NNO

V rámci všech 14 operačních programů (vyjma OP přeshraniční spolupráce), pro které jsou NNO způsobilé, bylo od počátku aktuálního programového období k 17. březnu zaregistrováno celkem 22 614 projektových žádostí o finančním požadavku cca 457,4 mld. Kč. Z celkového objemu podaných žádostí je evidováno 847 podaných projektových žádostí ze strany NNO (cca 4 % z celkem podaných projektů) v hodnotě cca 7,2 mld. Kč (cca 2 % z celkové hodnoty podaných žádostí). Současně je registrováno 71 schválených NNO projektových žádostí (cca 1 % z celkem schválených projektů a cca 8 % z NNO předložených projektů) v hodnotě cca 679 mil. Kč a 412 vyřazených NNO žádostí (cca 49 % z původně přijatých NNO žádostí).

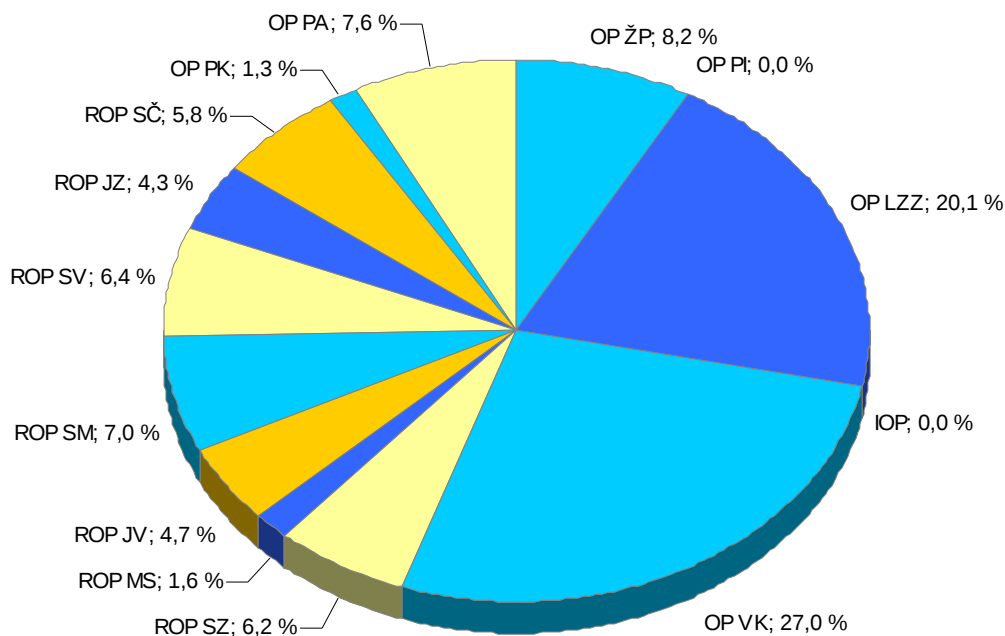
Zájem NNO je soustředěn především do následujících, především „měkkých“ oblastí:

- ✓ aktivní politika zaměstnanosti (modernizace institucí, adaptabilita zaměstnanců, konkurenceschopnost podniků, zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj),
- ✓ podpora integrace znevýhodněných nebo vyloučených občanů do společnosti (sociální problémy/ problematika romských „ghett“),
- ✓ rovné příležitosti (žen a mužů na trhu práce a sladění rodinného a pracovního života; vzdělávání dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami),
- ✓ vzdělávání a mezinárodní spolupráce,
- ✓ udržitelné využívání zdrojů energie,
- ✓ zlepšování stavu přírody a krajiny,
- ✓ rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu, atd.

Zájem a úspěšnost NNO v rámci jednotlivých OP prezentují následující dvě schémata. Graf znázorňuje zájem NNO jako žadatelů prostřednictvím množství finančních prostředků alokovaných v projektových žádostech. Tabulka zachycuje zájem a úspěšnost NNO v rámci jednotlivých OP. Data jsou vztažena ke všem zaregistrovaným žádostem každého OP, v kterých jsou NNO oprávněným žadatelem a dále k zaregistrovaným žádostem NNO.

Obr. 1: Struktura požadovaných financí u podaných projektových žádostí NNO

Zastoupení alokovaných financí u podaných žádostí o podporu

Zdroj: MSC2007, stav k 17.3.2009

Tab. 1 - Počet podaných / schválených / vyřazených projektové žádosti

POČTY	Podané žádosti o podporu			Schválené projekty			Vyřazené projekty			Četnost schválení projektů*		Četnost vyřazení projektů**	
OP	Celkem	NNO	NNO/cel	Celkem	NNO	NNO/cel.	Celkem	NNO	NNO/cel.	Celkem	NNO	Celkem	NNO
	počet	počet	v %	počet	počet	v %	počet	počet	v %	v %	v %	v %	v %
OP D***	137	–	–	71	–	–	14	–	–	51,8	–	10,2	–
OP ŽP	3 606	38	1,05	1 501	11	0,73	549	10	1,82	41,6	28,9	15,2	26,3
OP PI	3 240	0	0,00	1 498	0	0,00	53	0	0,00	46,2		1,6	
OP LZZ	2 370	302	12,74	48	0	0,00	871	109	12,51	2,0	0,0	36,8	36,1
OP VaVpl***	0	–	–	0	–	–	0	–	–		–		–
IOP	2 712	0	0,00	204	0	0,00	0	0		7,5		0,0	
OP VK	3 829	249	6,50	416	15	3,61	1 558	131	8,41	10,9	6,0	40,7	52,6
OP TP***	52	–	–	22	–	–	8	–	–	42,3	–	15,4	–
ROP SZ	518	15	2,90	95	0	0,00	198	7	3,54	18,3	0,0	38,2	46,7
ROP MS	458	12	2,62	109	1	0,92	142	3	2,11	23,8	8,3	31,0	25,0
ROP JV	878	28	3,19	249	6	2,41	472	18	3,81	28,4	21,4	53,8	64,3
ROP SM	659	24	3,64	167	4	2,40	220	12	5,45	25,3	16,7	33,4	50,0
ROP SV	723	17	2,35	175	3	1,71	236	9	3,81	24,2	17,6	32,6	52,9
ROP JZ	1 335	49	3,67	336	16	4,76	984	31	3,15	25,2	32,7	73,7	63,3
ROP SČ	597	20	3,35	149	2	1,34	154	6	3,90	25,0	10,0	25,8	30,0
OP PK	314	4	1,27	47	0	0,00	130	4	3,08	15,0	0,0	41,4	100,0
OP PA	1 186	89	7,50	165	13	7,88	953	72	7,56	13,9	14,6	80,4	80,9
Celkem	22 614	847	3,75	5 252	71	1,35	6 542	412	6,30	23,2	8,4	28,9	48,6

Zdroj: MSC2007, stav k 17.3.2009

Pozn.: * Podíl schválených projektů k podaným žádostem o podporu (v %)

** Podíl vyřazených projektů k podaným žádostem o podporu (v %)

*** V rámci daných operačních programů NNO své projekty nepředkládají

Čerpání NNO v tematických operačních programech

Vzhledem k možnosti financování ESF-aktivit, směřuje téměř 70 % všech NNO předložených žádostí do tematických OP. Nejvíce podaných projektových žádostí NNO z tematických OP vykazují OP LZZ (cca 51 % podíl ze všech dosud předložených NNO žádostí u TOPů a cca 13 % z celkově předložených žádostí u OP LZZ) a OP VK (podíl 43 % z NNO celkově předložených žádostí u TOPů a 7 % z celkově předložených žádostí u OP VK). V IOP mohou NNO žádat ve čtyřech oblastech podpory, přičemž z doposud vyhlášených výzev mohly být NNO žadatelem pouze v oblasti podpory 5.1, kde dosud nebyly přijaty žádné projektové žádosti ze strany NNO (vyhlášení další výzvy na oblast podpory 4.1, u které by měly být NNO oprávněným žadatelem se očekává na jaře roku 2009). Řídící orgán OP PI ve svém monitorovacím systému v současnosti eviduje celkem 49 předložených projektů ze strany NNO v hodnotě 983 mil. Kč. V MSC 2007 se NNO projekty za OP PI aktuálně nezobrazují.

Tab. 2 – NNO jako žadatelé v tematických OP

OP	Alokace na výzvy*	Podané žádosti o podporu		Schválené projekty		Vyřazené projekty		Podíl schválených projektů**		Podíl vyřazených projektů***	
	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	finance	počet	finance
OP ŽP	N/A	38	590,2	11	86,9	10	311,7	28,9	14,7	26,3	52,8
OP PI	3 100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	N/A	N/A	N/A	N/A
OP LZZ	2 334	302	1 445,4	0	0,0	109	562,7	0,0	0,0	36,1	38,9
IOP	4 800	0	0,0	0	0,0	0	0,0	N/A	N/A	N/A	N/A
OP VK	6 905	249	1 941,9	15	112,6	131	997,3	6,0	5,8	52,6	51,4
Celkem	17 139	589	3 977,4	26	199,5	250	1 871,7	4,4	5,0	42,4	47,1

Zdroj: MSC2007, stav k 17.3.2009

Pozn.: * Alokace finančních prostředků na dosud vyhlášené výzvy, kde mohly NNO předkládat své projekty.

** Podíl schválených projektů k podaným žádostem o podporu (v %)

*** Podíl vyřazených projektů k podaným žádostem o podporu (v %)

Čerpání NNO v regionálních operačních programech

Nejvíce podaných projektových žádostí NNO z regionálních OP, které jsou financovány z ERDF, vykazují ROP Jihozápad (podíl cca 30 % z NNO celkově předložených žádostí u ROPů a cca 4 % z celkově předložených žádostí u ROP JZ), ROP Jihovýchod (podíl cca 17 % z NNO celkově předložených žádostí u ROPů a 3 % z celkově předložených žádostí u ROP JV) a Střední Morava (podíl cca 15 % z NNO celkově předložených žádostí u ROPů a cca 4 % z celkově předložených žádostí u ROP SM).

Nejmenší zájem o dotace z fondů EU projevily NNO v regionech soudržnosti NUTS II naopak vykazují: Moravskoslezsko (podíl cca 7 % z NNO celkově předložených žádostí u ROPů a cca 3 % z celkově předložených žádostí u OP RMS), Severozápad (podíl cca 9 % z NNO celkově předložených žádostí u ROPů a cca 3 % z celkově předložených žádostí u ROP SZ) a Severovýchod (podíl cca 10 % z NNO celkově předložených žádostí u ROPů a cca 2 % z celkově předložených žádostí u ROP SV).

Tab. 3 – NNO jako žadatelé v regionálních OP

OP	Alokace na výzvy*	Podané žádosti o podporu		Schválené projekty		Vyřazené projekty		Podíl schválených projektů**		Podíl vyřazených projektů***	
	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	finance	počet	finance
ROP SZ	423	15	447,4	0	0,0	7	364,5	0,0	0,0	46,7	81,5
ROP MS	3 828	12	112,5	1	7,4	3	23,9	8,3	6,6	25,0	21,3
ROP JV	4 664	28	339,4	6	50,1	18	218,5	21,4	14,8	64,3	64,4
ROP SM	1 937	24	500,9	4	34,4	12	235,8	16,7	6,9	50,0	47,1
ROP SV	6 206	17	458,2	3	13,1	9	299,4	17,6	2,9	52,9	65,3
ROP JZ	4 899	49	309,0	16	105,1	31	184,3	32,7	34,0	63,3	59,6
ROP SČ	4 023	20	415,1	2	181,2	6	102,6	10,0	43,6	30,0	24,7
Celkem	25 980	165	2 582,5	32	391,3	86	1 429,0	19,4	15,2	52,1	55,3

Zdroj: MSC2007, stav k 17.3.2009

Pozn.: * Alokace finančních prostředků na dosud vyhlášené výzvy, kde mohly NNO předkládat své projekty.

** Podíl schválených projektů k podaným žádostem o podporu (v %)

*** Podíl vyřazených projektů k podaným žádostem o podporu (v %)

Čerpání NNO v pražských operačních programech

V rámci všech doposud vyhlášených výzev bylo u OP Prahy přijato celkem 93 projektových žádostí ze strany NNO (tj. podíl cca 6 % z celkem přijatých NNO žádostí u Prahy, kde mohly být NNO žadatelem) v hodnotě 642 mil. Kč. Schválených bylo k 17. březnu 2009 celkem 13 projektových žádostí NNO (cca 14,0 % z celkem předložených NNO žádostí u OP Prahy) v hodnotě cca 88,5 mil Kč.

Tab. 4 – NNO jako žadatelé v pražských OP

OP	Alokace na výzvy*	Podané žádosti o podporu		Schválené projekty		Vyřazené projekty		Podíl schválených projektů**		Podíl vyřazených projektů***	
	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	počet	finance	počet	finance
OP PK	4 698	4	96,5	0	0,0	4	96,5	0,0	0,0	100,0	100,0
OP PA	840	89	545,8	13	88,5	72	430,4	14,6	16,2	80,9	78,9
Celkem	5 538	93	642,3	13	88,5	76	526,9	14,0	13,8	81,7	82,0

Zdroj: MSC2007, stav k 17.3.2009

Pozn.: * Alokace finančních prostředků na dosud vyhlášené výzvy, kde mohly NNO předkládat své projekty.

** Podíl schválených projektů k podaným žádostem o podporu (v %)

*** Podíl vyřazených projektů k podaným žádostem o podporu (v %)

Vyřazování žádostí NNO

K datu zpracování této analýzy bylo z procesu čerpání finančních prostředků z fondů EU vyřazeno 6 542 žádostí (v hodnotě cca 95,4 mld. Kč), přičemž žádosti NNO z toho zaujímají 6 % (412 žádostí), tj. celkově bylo k datu vyhotovení této analýzy ze schvalovacího procesu vyřazeno cca 49 % z původně přijatých projektových žádostí NNO. Nejvyšší podíl vyřazených projektových žádostí ze všech OP vykazuje OP VK (cca 32 % z NNO celkově vyřazených žádostí) a OP LZZ (cca 27 % z NNO celkově vyřazených žádostí).

Nejčastějším důvodem pro vyřazení žádostí je nesplnění kritérií přijatelnosti nastavených jednotlivými operačními programy, konkrétně však v následujících oblastech:

- ✓ rozpočet (nadhodnocené výdaje, nesoulad klíčových aktivit – rozpočtu – harmonogramu, chybně vyplněné údaje);
- ✓ partnerství (skryté dodavatelské vztahy, nesprávné zapojení partnera);
- ✓ monitorovací indikátory (nesoulad mezi deklarovanými výsledky tj. hodnotami ukazatelů, nejasný způsob naplňování ukazatelů) a
- ✓ cílová skupina (nejasné vymezení cílové skupiny, nedostatečně popsána práce s cílovou skupinou, nejasné dopady projektu na cílovou skupinu).

Uvedené důvody platí pro všechny typy žadatelů včetně NNO. Dalším, častým důvodem vyřazování projektových žádostí – i přes jejich vysokou kvalitu zpracování – patří výrazný přetlak potenciálních žadatelů o podporu nad finanční alokací jednotlivých oblastí podpory.

Z uvedených dat také vyplývá, že procento vyřazených žádostí zpracovaných NNO (cca 49 %) je vyšší než průměrná hodnota všech vyřazených žádostí (cca 29 %).

Doporučení Národního orgánu pro koordinaci (NOK)

V současném programovém období mají NNO jedinečnou možnost čerpat prostředky ze Strukturálních fondů, nicméně této možnosti prozatím využívají sporadicky. Je důležité mít na paměti, že nejvyšší šanci na finanční podporu ze SF mají takové projekty, které jsou kvalitně zpracovány a svým zaměřením splňují podmínky vyhlášené výzvy jednotlivých OP, tak aby projekty NNO maximálně přispěly k naplnění cílů NSRR.

Od ledna do června 2009 NOK pořádá ve všech 13 krajských městech ČR a v hlavním městě Praze specializované semináře, které mají přispět jak lepší informovanosti NNO o jejich možnostech v rámci SF, tak k lepší komunikaci mezi NOK a NNO o hlavních problémech této cílové skupiny.¹ V této souvislosti NOK monitoruje a řeší hlavní dva problémy NNO v oblasti SF, tj. problémy s financováním projektů/ zajištění cash-flow a nedodržení termínů jak zálohových tak průběžných plateb ze strany ŘO.

V souvislosti s aktuální situací proto NOK nestátním neziskovým organizacím za účelem efektivnějšího čerpání doporučuje dodržovat následující postupy:

¹ Více informací na webových stránkách www.mmr.cz.

- ✓ naplňování principu partnerství, tj. aktivní participace a konstruktivní feedback NNO v monitorovacích a koordinačních výborech jednotlivých OP stejně jako členství NNO v pracovních skupinách (formálních i neformálních);
- ✓ naplňování principu „3K“ (komunikace, kooperace, koordinace), tj. společný postup NNO v komunikaci systémových problémů, uspořádání specializovaných workshopů a přednášek; provázanost aktivit, systematická výměna informací;
- ✓ důkladně prostudovat programové a prováděcí dokumenty, příručky pro žadatele a příjemce, jakožto další metodické pokyny těch OP, u kterých se NNO hodlá ucházet o finanční podporu již v předstihu;
- ✓ pravidelně sledovat plány vyhlašování jednotlivých výzev u OP, které jsou z hlediska svého zaměření pro NNO zajímavé;
- ✓ konzultovat v předstihu své projektové záměry s ŘO; účastnit se seminářů a odborných konferencí pro žadatele, které NNO umožní dokonale pochopit cíle daného OP;
- ✓ vyvarovat se nejčastějších chyb předložených žádostí, které jsou ŘO publikovány na webových stránkách OP;
- ✓ nepřekládat žádost až v den ukončení výzvy, ale vždy v předstihu (přetížení informačního systému, možnost nápravy chybějících dokumentů) atd.;
- ✓ aktivně spolupracovat s ŘO také v průběhu realizace projektu